

מסורת הש"ס

(א) ברטות נה. מנחות 16. ע"ש, (ב) עירובין י"ט, (ג) [מסנהדרין לו. ברטות 10. מנילה 1, ד] ז"ל ללא מנשקף ליה, (ד) [ע"ש ע"ש פ"ב מ"א], ע"ש

תורה אור השלם

1. המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקיריתו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' יחזקאל מא כב
2. מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליה את עלתך ואת שלמך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אצביד את שמי אבוא אליך וברכתך: שמות כ כ
3. ומשחרתם ה' ארץ והשלחן והמזבח והמזבחות וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמקדש וכל עבדתו: במדבר ג לא
4. הלאו כה דבר קאש נאם ה' ובפשיש יצחק קלע: יימיהו כג כט
5. ברוח השני שפתתך ומדברךך נאיה כפלה הרמון רתך מבעד לקמתך: שיר השירים ג ד

הגהות הב"ח

(א) תוב"ד"ה פושעי וכו' חוץ מבעול כותית דמשכה ליה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה סלמנדרא היה הנביראת וכו'. ע"ש חולין ד' קטו ע"א כנשי' ד"ה וסלמנדרא:

מוסף רש"י

ומקצועותיו לו. שהיה מנוגע [מנוחות 17]. שלחנו של אדם מכפר עליו. דענון פרוסה לאורחים (שם) ובשמיטת: (לע"ו).

הדרן עלך מסכת חגיגה

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כו.

עין משפט
גד מצוה

סד א מ"י פ"א מהל' ממעלה משכנ ומשכנ הלכה יא ו"ע"י מה שמכנס מזה הכ"ע כפ"ד מהל' כלים הל' ד: [

רבינו הגנאל

הוא איקרי עין שנאמר המוכח עין שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקיריתו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' אלמא דמקרי עין ומשום הכי בעינן להיתרו מטלטל מלא וריקם זו ההלכה כולה ע"ש השלחן שצפוי אינו מבטל העין שלו היא באה פירשנו והרבה טעו בה דכתיב על השלחן השטור מכלל דיימנן הוא טמא והשלחן פשוטי כלי עץ הוא ומסגרתו למטה היתה. והביא (בתוספות) ש"ס שלחן שנטמא מטבילין אותו בזבנו אפי' בשבת. משום דמטלטל ומעשה וריקם. ומעשה וריקם בלילי הטהרה שנטמא חוץ ממוכה הטהב והטהב הנחושת שחן כקרקע. דכתיב מוכח אדמה וכתוב והטהב והמזבחות [אתקיש מוכחות] להדרי דלהו כוליהו כאדמה דלא מקבלי טומאה. וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין. אי בעי תימא לר' אלעזר קאמרי ליה דקאמר טעמא מפני שהן כקרקע דלא מטמו. הא לאו הכי הוה מטמא. והא פשוטי כלי עץ (פשוטי) ניהו ולא מטמו. וכי תימא משום דמצופין. דברי חכמים לר' אליעזר הבימה הא דאמרת דמטמו משום שצפוי מיבטל בטיל ציפוריה והוה להו כלי עץ. אלא בין משום שהן מצופין בין משום שהן כקרקע אפי' הכי טעונין (ט) טבילה לפי שנינו כל הכלים טעונין טבילה ואפי' המוכח. א"ר אליעזר תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שהיא תולדת אש הסך מדמו אין אור שולט בו. ת"ח (שמשמשין) שכל גופן אש כדכתיב הלא כה דברי כאש עאכ"ו. אמר ר"ל אפי' פושעי ישראל אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו ממוכה הטהב ומה מוכח הטהב שאין צפוי אלא כעובי דינר הוה כמה שנים ואין אור שולט בו פושעי ישראל שהן מליאין מצות כרמון. שנאמר כפלה הרמון רתך מבעד לקמתך: אפי' ירקנין שבך מליאין מצות כרמון עאכ"ו: הדרן עלך חומר בקודש וסליקא ליה מסכת חגיגה. האל יכיר מבעד אף ורונגו והימיה ותוהב.

(א) נראה ש"ל' כללי י"ש ובתוספתא הגי' שבעטלו המטרה נ"ש ו"אפשר שלפני רבינו היה הגי' כללי י"ש ובידולאמי א"תא טמא הטבילה את המטרה וגי' בתוספתא שהיה רבינו נראה עיקר דר"ק. (ב) ללארה שמע דתכמים נמי ס"ל ללא בעי טבילה ולא פליגי רק בעטמא ודברי רבינו י"ש.

רחמנא קרייה עץ. אף כשהוא מנופה: שולחנו מכפר עליו. בהכנסת אורחין: הכי גרסינן מוצח הנחשט דכתיב מוצח אדמה הכסוב קראו אדמה. למוצח שמעלין עליו העולות והשלמים והיינו מוצח הנחשט: אדמה משום דמלופין ניהו ועמאוו. דאי לאו מנופה יש להם לטהרם משום כלי עץ העשוי למחט: מאי דעיתך. דילפת טעמא מדקרינאו אדמה הא לאו הכי טמאין אע"ג דעטוין למחט: מפני שהן מצופין. ובעי למימר שהצפוי מבטלן והוי להו ככלי מתכות: מיבטל בטיל ציפויין לגבייהו. דרחמנא קרא עץ לכולהו וכלאו האי קרא נמי לא מקבלי טומאה: סלמנדרא. * מיה הנבדלת מן האור כשצוערין אש במקום אחד שבע שנים תמיד כלי הפסק: לעובי דינר ופס' דכר מועט. לא חסר והכח דעשה צו נס:

הדרן עלך חומר בקודש
וסליקא לה מסכת חגיגה

דרחמנא קרייה עץ (ב) דכתיב (א) המזבח עין שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקיריתו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' פתח במזבח וסיים בשלחן רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו בומן שבית המקדש קיים מוצח מכפר על אדם עכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו: כל הכלים שבמקדש יש להם שניים כו': מוצח הנחושת דכתיב (ב) מוצח אדמה תעשה לי מוצח הזהב דכתיב (ג) המנורה והמזבחות איתקוש מוצחות זה לזה: וחכמים אומרים מפני שהן מצופין: אדמה כיון דמצופין ניהו מיטמאו אימא וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין ואב"א רבנן לר"א קאמרי מאי דעיתך משום דמצופין *מיבטל בטיל צפויין גבייהו א"ר אבהו אמר ר"א ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדת אש היא הסך מדמה אין אור שולטת בו ת"ח שכל גופן אש דכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' על אחת כמה וכמה (א) אמר ריש לקיש אין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל קל וחומר ממוכה הטהב מה מוצח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב כמה שנים אין האור שולטת בו פושעי ישראל שמלאין מצות כרמון דכתיב (ב) כפלה הרמון רתך מבעד לקמתך (א) אל תקרי רתךך אלא רקנין שבך על אחת כמה וכמה:

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

שלחנו של אדם מכפר עליו. בהכנסת אורחין: הכי גרסינן מוצח הנחשט דכתיב מוצח אדמה הכסוב קראו אדמה. למוצח שמעלין עליו העולות והשלמים והיינו מוצח הנחשט: אדמה משום דמלופין ניהו ועמאוו. דאי לאו מנופה יש להם לטהרם משום כלי עץ העשוי למחט: מאי דעיתך. דילפת טעמא מדקרינאו אדמה הא לאו הכי טמאין אע"ג דעטוין למחט: מפני שהן מצופין. ובעי למימר שהצפוי מבטלן והוי להו ככלי מתכות: מיבטל בטיל ציפויין לגבייהו. דרחמנא קרא עץ לכולהו וכלאו האי קרא נמי לא מקבלי טומאה: סלמנדרא. * מיה הנבדלת מן האור כשצוערין אש במקום אחד שבע שנים תמיד כלי הפסק: לעובי דינר ופס' דכר מועט. לא חסר והכח דעשה צו נס: הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה רבנן לר"א קאמרי מאי דעיתך משום דמצופין *מיבטל בטיל צפויין גבייהו א"ר אבהו אמר ר"א ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדת אש היא הסך מדמה אין אור שולטת בו ת"ח שכל גופן אש דכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' על אחת כמה וכמה (א) אמר ריש לקיש אין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל קל וחומר ממוכה הטהב מה מוצח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב כמה שנים אין האור שולטת בו פושעי ישראל שמלאין מצות כרמון דכתיב (ב) כפלה הרמון רתך מבעד לקמתך (א) אל תקרי רתךך אלא רקנין שבך על אחת כמה וכמה: הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה סלמנדרא. החלד והעכבר תרגמם יהונתן כרכושטא וסלמנדרא. ערוך: פושעי ישראל אין אור של גיהנם ב'ו. נראה לי דלאו בפושעי ישראל בגופן דהא אמרינן בראש השנה (דף ט"ז) פושעי ישראל בגופן גיהנם כלה והם אינם כלים אלא בפושעי קנת קאמר ומשום דמסיק להו אצרהם לכולהו חוץ מנועלי הכותית (ב) (ד) (דמנשקף ליה) עלרמיה כדאמר בריש עושין פסין (עירובין דף י"ט). וכי אמרינן צסוף הזהב (ב"מ דף נ"ח): הכל יורדין ועולין חוץ משלשה לאו בגיהנם מיירי אלא במקום אחד לידון פסין יורדין ואף הנידון לאחר שנים עשר עולין ואין נידונין יותר משנה תמימה (א) : שאין בו אלא עובי דינר. בתנאומא ש שהיה משה תמימה על זה אז אפשר שלא יספק הכול ואמר לו המקום כך דרכי באש של מעלה אש אכולה אש ואינו מכלה כדכתיב והסכה איננו אכולה (שמות ג) :

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

(א) נראה ש"ל' כללי י"ש ובתוספתא הגי' שבעטלו המטרה נ"ש ו"אפשר שלפני רבינו היה הגי' כללי י"ש ובידולאמי א"תא טמא הטבילה את המטרה וגי' בתוספתא שהיה רבינו נראה עיקר דר"ק. (ב) ללארה שמע דתכמים נמי ס"ל ללא בעי טבילה ולא פליגי רק בעטמא ודברי רבינו י"ש.